

Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία

Ενότητα Α: Παλαιοχριστιανική Τέχνη (2^{ος} αι. – αρχές
7^{ου} αι.) - Παλαιοχριστιανική και Προεικονομαχική
Εικονογραφία.

Στουφή - Πουλημένου Ιωάννα

Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν

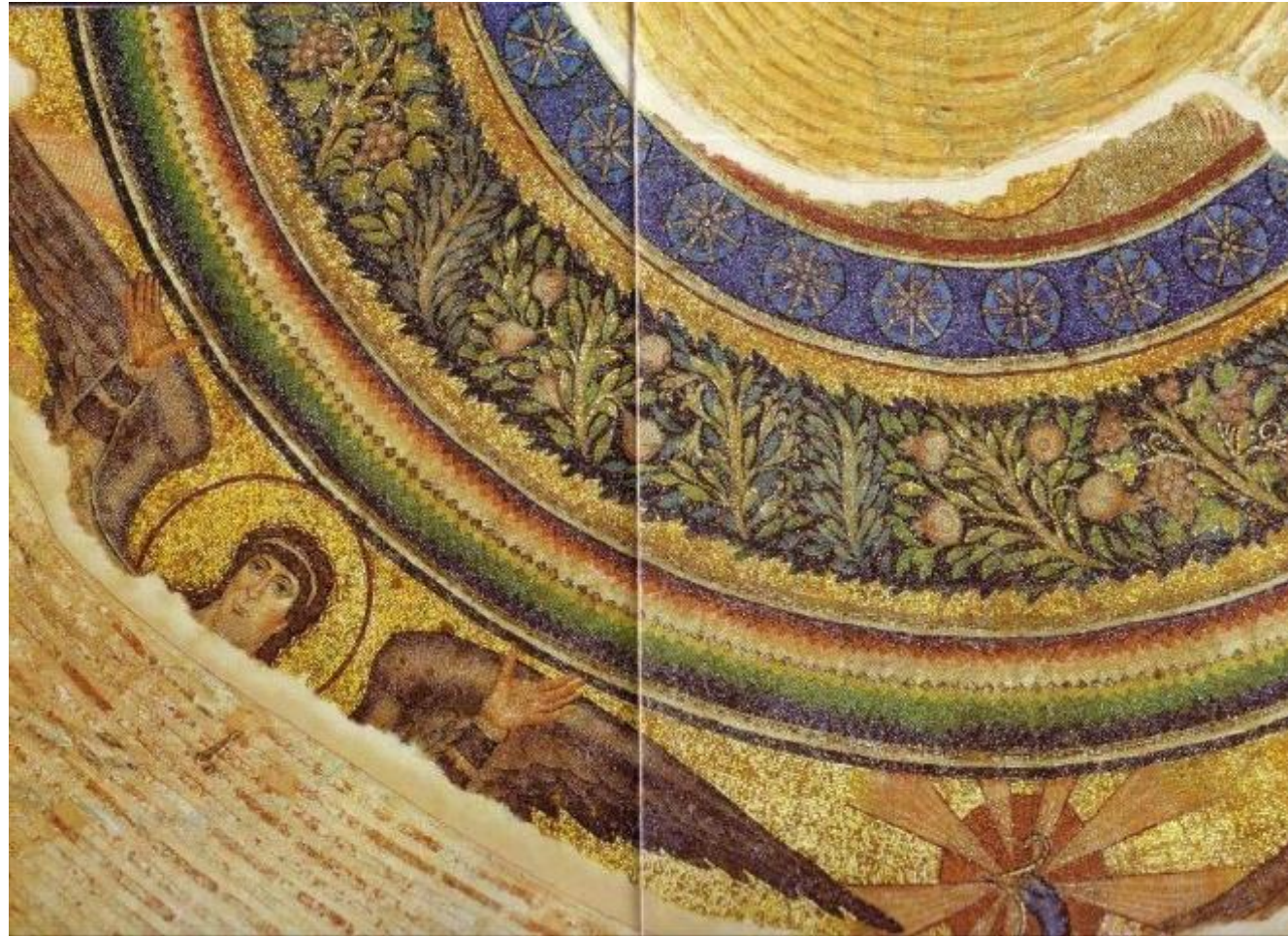
Τμῆμα Θεολογίας - Θεολογικὴ Σχολή

Παλαιοχριστιανική και Προεικονομαχική Εικονογραφία

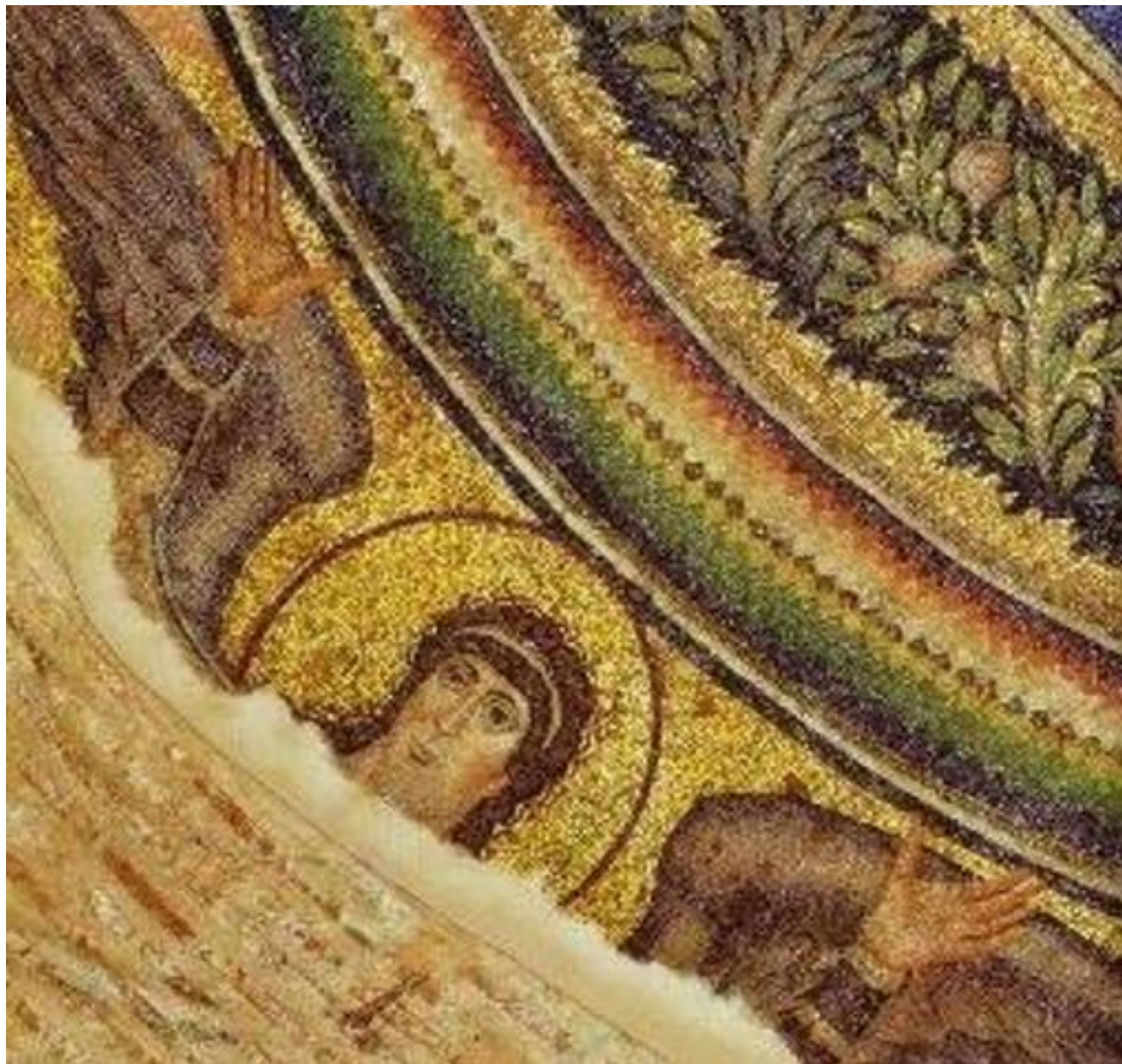
Εικόνα 1

Θεσσαλονίκη. Άγιος
Γεώργιος (Ροτόντα),
π. μέσα 5^{ου} αι.
Ψηφιδωτά στο θόλο
του ναού
(λεπτομέρειες).

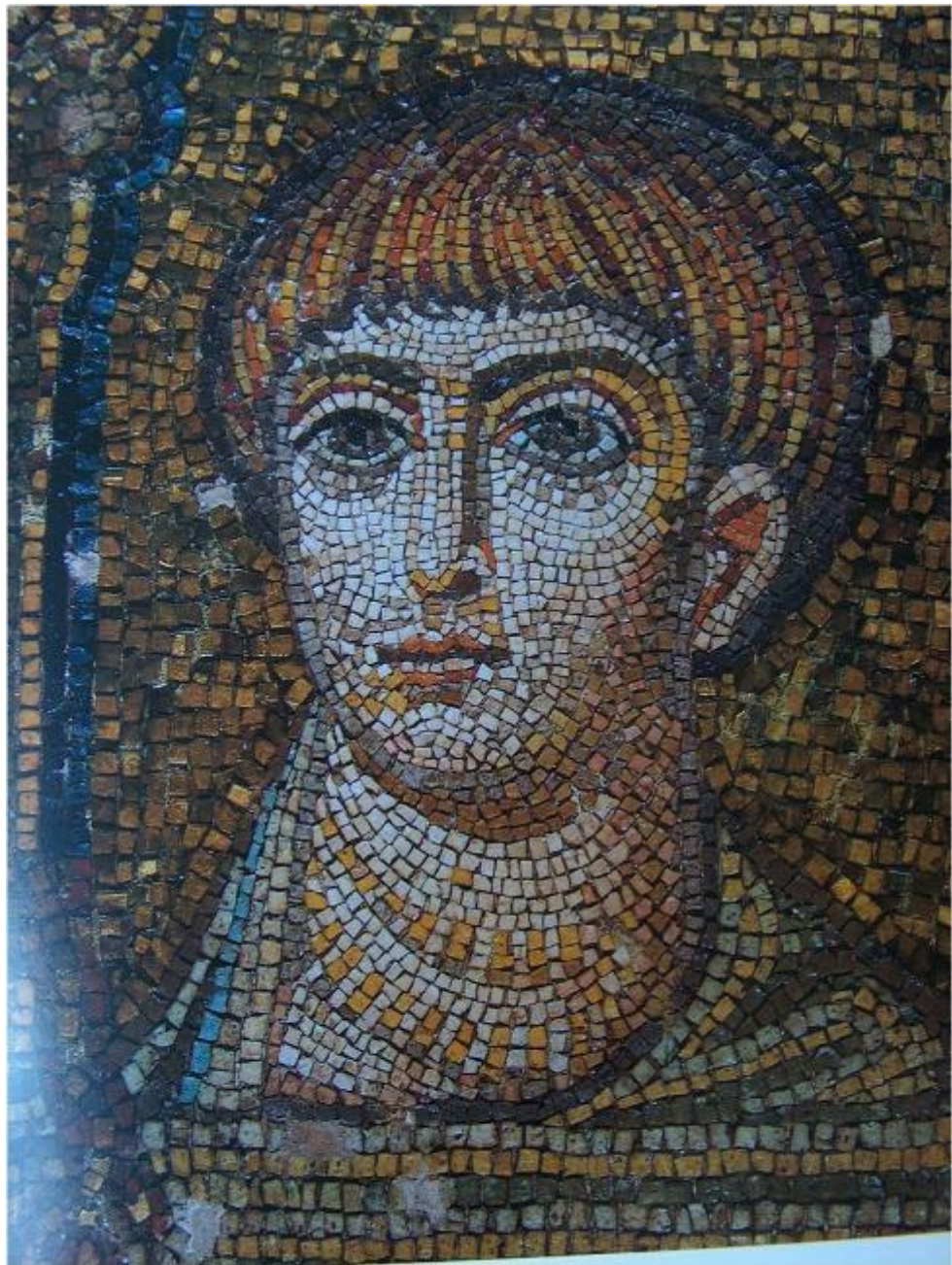
Εικόνα 2

Θεσσαλονίκη. Άγιος
Γεώργιος (Ροτόντα),
π. μέσα 5^{ου} αι.
Ψηφιδωτά στο θόλο
του ναού
(λεπτομέρειες).

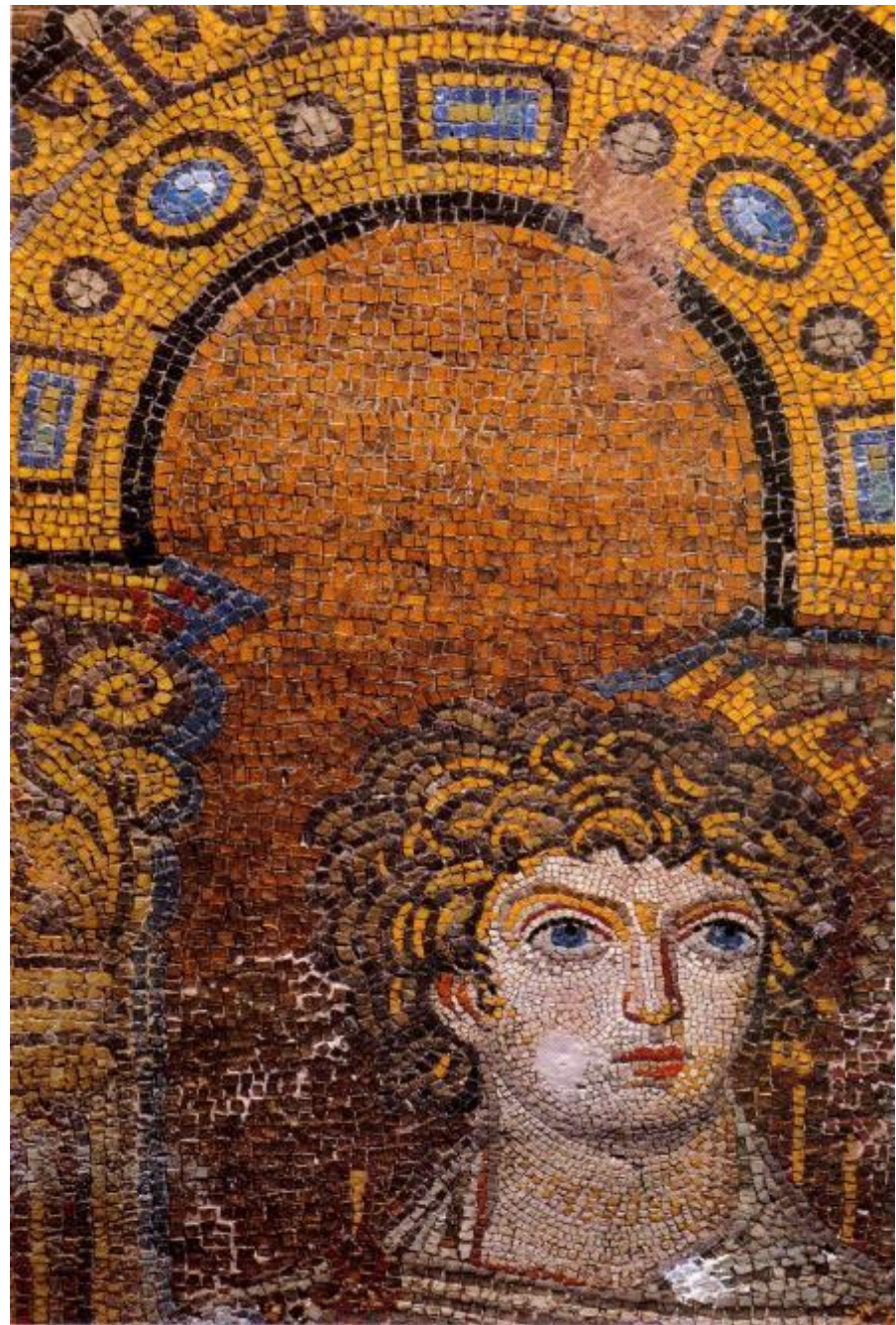
Εικόνα 3

Θεσσαλονίκη. Άγιος
Γεώργιος (Ροτόντα),
π. μέσα 5^{ου} αι.
Ψηφιδωτά στο θόλο
του ναού
(λεπτομέρεια).

Εικόνα 4

Θεσσαλονίκη. Άγιος
Γεώργιος (Ροτόντα),
π. μέσα 5^{ου} αι.
Ψηφιδωτά στο θόλο
του ναού
(λεπτομέρεια).

Εικόνα 5

Θεσσαλονίκη.
Καθολικό μονής
Λατόμου, τέλος 5^{ου}
αι. Ψηφιδωτό στην
κόγχη του ιερού.

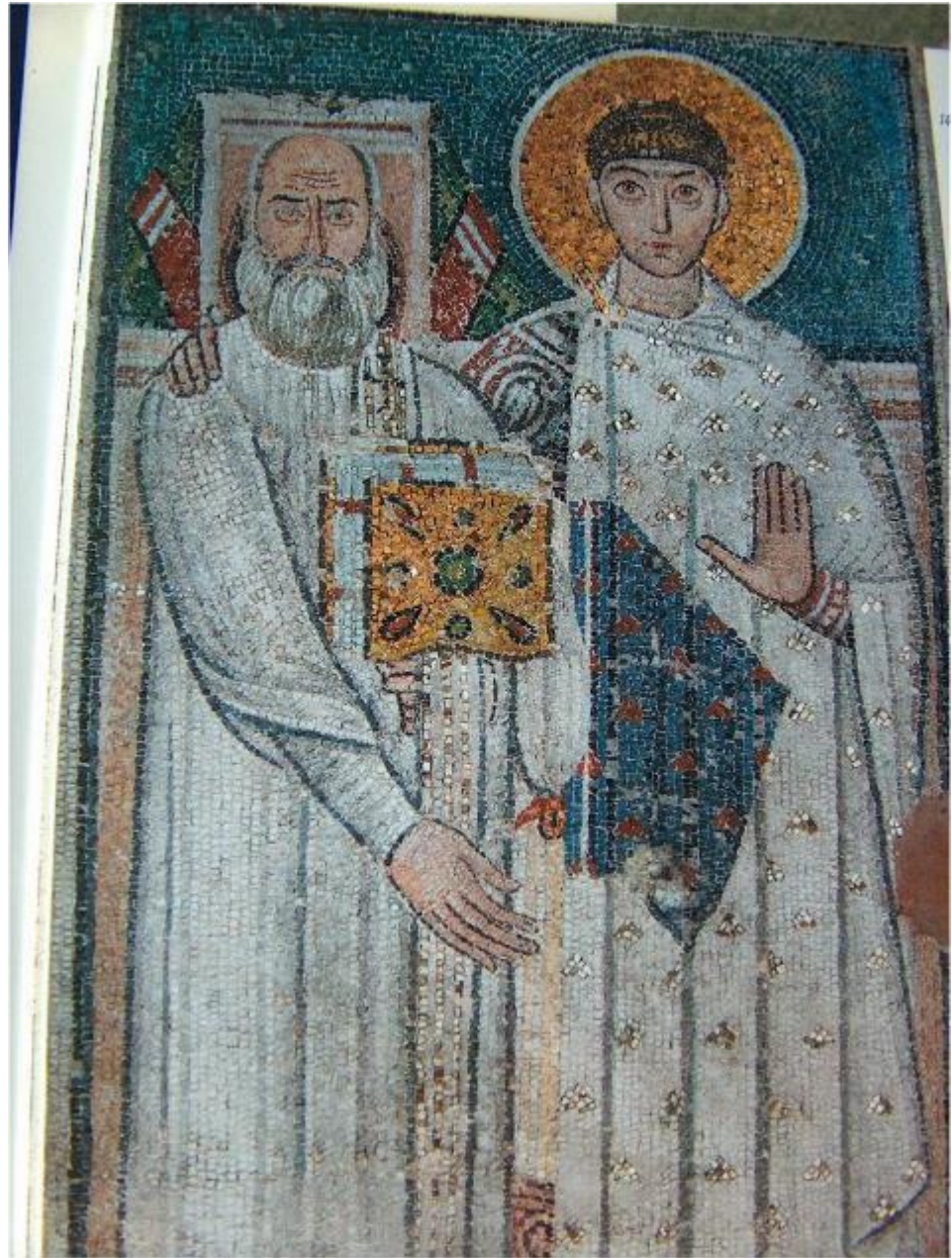
Εικόνα 6

Θεσσαλονίκη.
Άγιος Δημήτριος.
Ο Άγιος Δημήτριος
με τους δύο
κτήτορες του
ναού, π. μέσα 7^{ου}
αι.

Εικόνα 7

Θεσσαλονίκη. Άγιος Δημήτριος. Ο Άγιος Δημήτριος με ένα διάκονο, π. μέσα 7^{ου} αι.

Εικόνα 8

Θεσσαλονίκη. Άγιος Δημήτριος. Ο άγιος Δημήτριος ή ο άγιος Γεώργιος με δύο παιδιά, 7^{ος} αι.

Εικόνα 9

Θεσσαλονίκη. Άγιος
Δημήτριος. Ο άγιος
Δημήτριος ή ο άγιος
Γεώργιος με δύο
παιδιά, 7^{ος} αι.
Λεπτομέρεια.

Εικόνα 10

Ραβέννα. Μουσολείο Galla Placidia. Ο Καλός Ποιμήν, 424-450.

Εικόνα 11

Ραβέννα.
Βαπτιστήριο των
Ορθοδόξων,
εικονογράφηση του
θόλου, 458.

Εικόνα 12

Ρεβέννα.
Βαπτιστήριο των
Αρειανών,
εικονογράφηση
του θόλου, π. 520.

Εικόνα 13

Ραβέννα.
Αρχιεπισκοπικό
παρεκκλήσιο,
εικονογράφηση της
οροφής, π. 520.

Εικόνα 14

Ραβέννα.
Αρχιεπισκοπικό
παρεκκλήσιο, ο
Χριστός ως
θριαμβευτής
αυτοκράτορας.

Εικόνα 15

Ραβέννα. Άγιος Απολλινάριος ο Νέος, άποψη του ζωγραφικού διακόσμου του ναού (βόρεια κιονοστοιχία), π. 500 και π. 561.

Εικόνα 16

Ραβέννα. Άγιος
Απολλινάριος ο
Νέος, η Συνάντηση
του Χριστού με τη
Σαμαρείτιδα
(βόρειος τοίχος), π.
500.

Εικόνα 17

Ραβέννα. Άγιος
Απολλινάριος ο
Νέος, πομπή
γυναικών μαρτύρων
(βόρειος τοίχος,
λεπτομέρεια), π.
561.

Εικόνα 18

Ραβέννα. Άγιος
Βιτάλιος, Ο
διάκοσμος του
σταυροθολίου του
ιερού, 540-547.

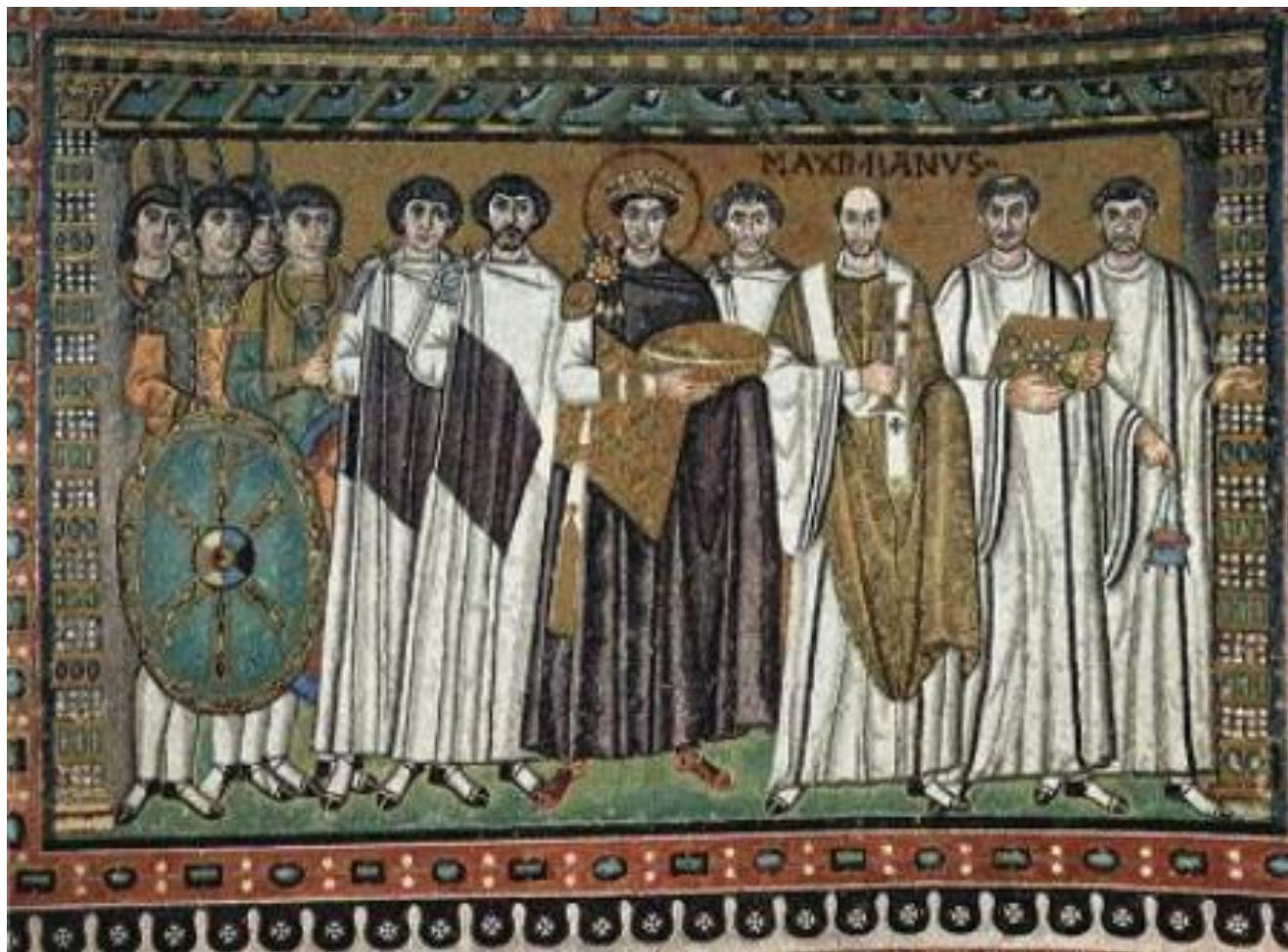
Εικόνα 19

Ραβέννα. Άγιος
Βιτάλιος,
εικονογράφηση στην
αψίδα του ιερού, ο
Χριστός ως
Παντοκράτωρ, 540-
547.

Εικόνα 20

Ραβέννα. Άγιος
Βιτάλιος, Ο
Ιουστινιανός και η
ακολουθία του, 540-
547.

Εικόνα 21

Ραβέννα. Άγιος Βιτάλιος, Η Θεοδώρα και η ακολουθία της, 540-547.

Εικόνα 22

Ραβέννα. Άγιος Απολλινάριος in Classe, η εικονογράφηση της αψίδας του ιερού, 549.

Εικόνα 23

Ραβέννα. Άγιος
Μιχαήλ in Africisco,
εικονογράφηση στο
τεταρτοσφαίριο της
αψίδας του ιερού.

Εικόνα 24

Μιλάνο. Ναός Αγίου
Λαυρεντίου,
παρεκκλήσιο Αγίου
Ακυλίνου, ο Χριστός
ως Διδάσκαλος με
τους μαθητές, π.
400.

Εικόνα 25

Κύπρος. Παναγία
Κανακαριά στη
Λυθράγκωμη
Καρπασίας. Απεικόνιση
αποστόλου
(Ματθαίου), π. 530.

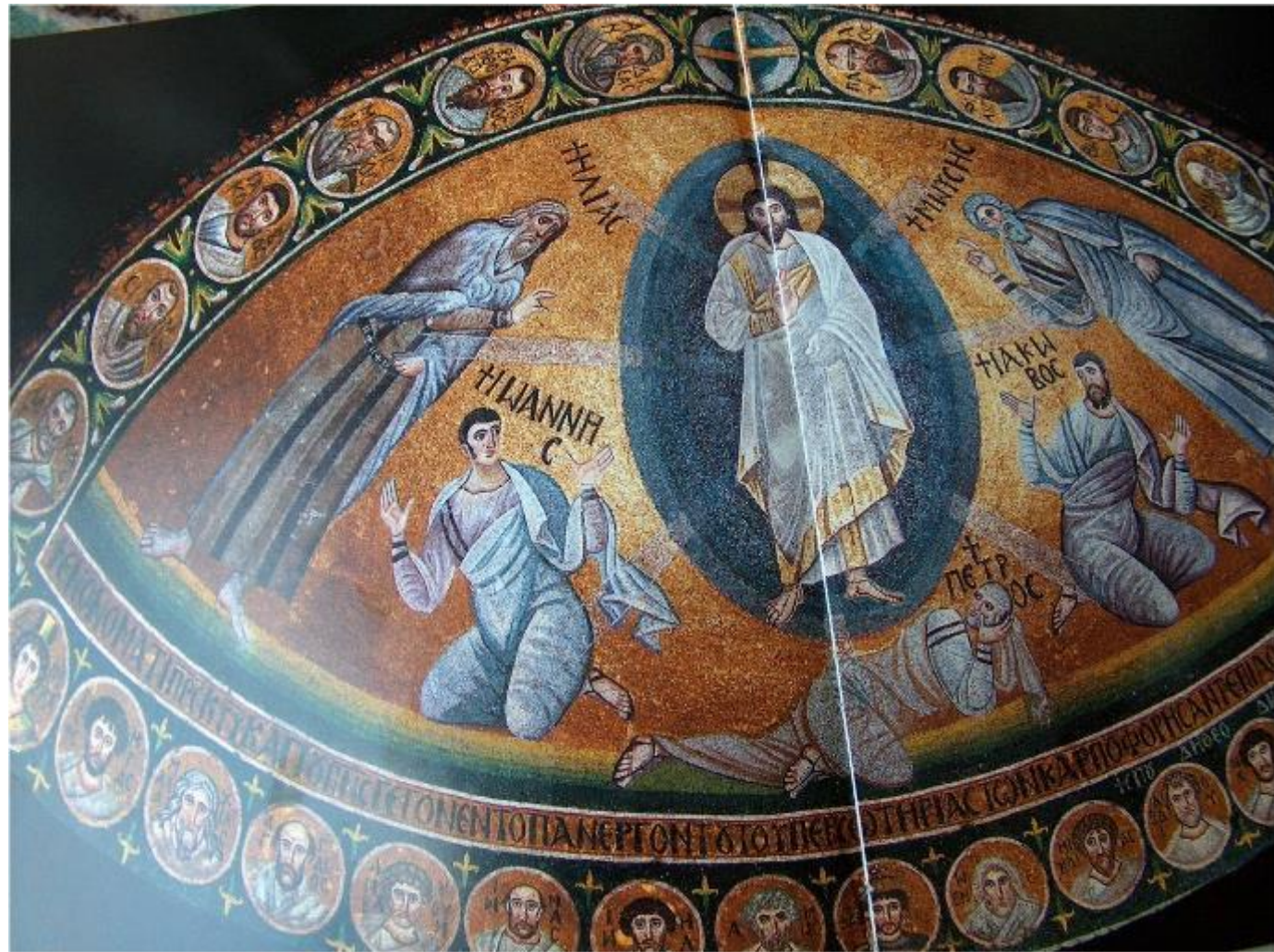
Εικόνα 26

Κύπρος. Παναγία η Αγγελόκτιστη, εικονογράφηση στο τεταρτοσφαίριο της αψίδας, μέσα 6^{ου}–7^{ος} αι.

Εικόνα 27

Σινά. Μονή Αγίας
Αικατερίνης. Η
Μεταμόρφωση
στην αψίδα του
ιερού, 550-565.

Εικόνα 28

Ρώμη. Santa Constanza, Η Παράδοση του Νόμου (Traditio Legis), μέσα του 4^{ου} αι.

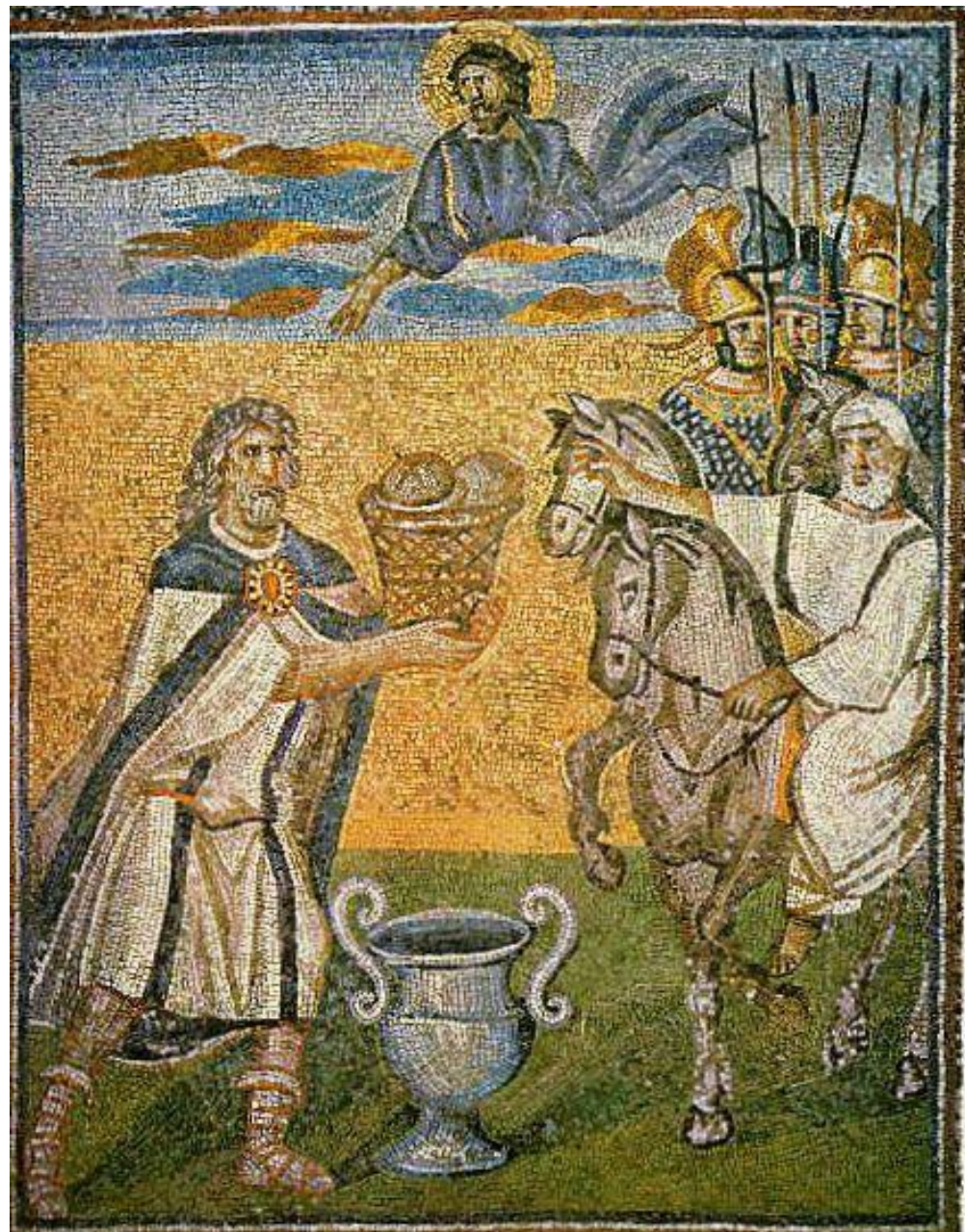
Εικόνα 29

Ρώμη. Santa Constanza, εικονογράφηση της αψίδας. Ο Χριστός θριαμβευτής, ως Διδάσκαλος, ανάμεσα στους αποστόλους, 402-417.

Εικόνα 30

Ρώμη. Santa Maria Maggiore. Η θυσία του Αβραάμ, 432-440.

Εικόνα 31

Ρώμη. Santa Maria Maggiore. Η
Ανάκριση των
Μάγων από τον
Ηρώδη.

Εικόνα 32

Ρώμη. Ναός Αγίου Κοσμά και Δαμιανού, ψηφιδωτό στο τεταρτοσφαίριο της αψίδας, 526-530.

Εικόνα 33

Ρώμη. Άγιος Λαυρέντιος, ψηφιδωτό στο θριαμβευτικό τόξο, 579-590.

Εικόνα 34

Ρώμη. Αγία Αγνή,
ψηφιδωτό στην
αψίδα, 625-638.

Εικόνα 35

Ρώμη. Santa Maria Antiqua.
Τοιχογραφίες του
«παλίμψηστου»
τόιχου με απεικόνιση
και του 6^{ου} αι.

Εικόνα 36

Ρώμη. Santa Maria Antiqua. Η Σταύρωση.

Εικόνα 37

Νάξος. Παναγία η
Δροσιανή,
Αρχάγγελος
(λεπτομέρεια), 7^{ος}
αι.

Εικόνα 38

Καστελσέπριο.
Santa Maria, Η
Φυγή στην
Αίγυπτο, π. 700.

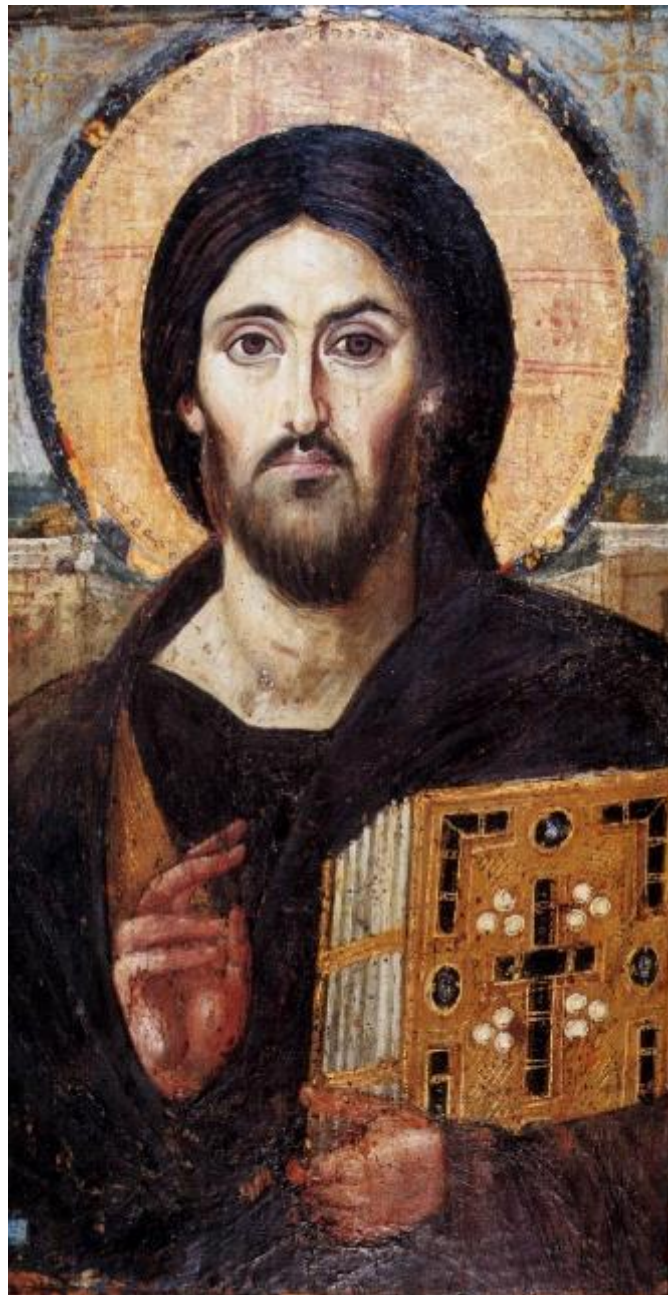
Εικόνα 39

Αίγυπτος, Bawit.
Παρεκκλήσι Αγίου
Απολλώ,
εικονογράφηση
αψίδας (Κοπτικό
Μουσείο Καΐρου.

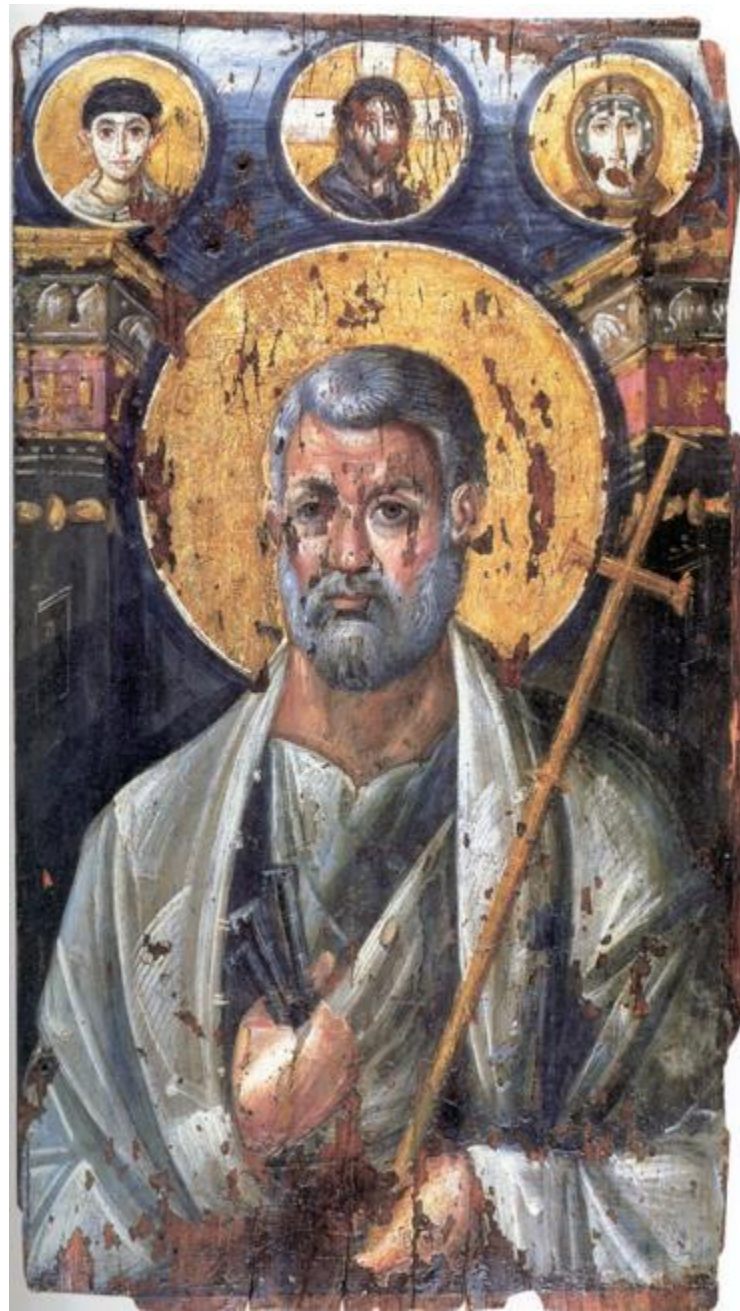
Εικόνα 40

Σινά. Εικόνα του
Χριστού
Παντοκράτορα, α'
μισό 6^{ου} αι.

Εικόνα 41

Σινά. Εικόνα του
αποστόλου Πέτρου,
τέλος 6^{ου} – αρχές 7^{ου}
αι.

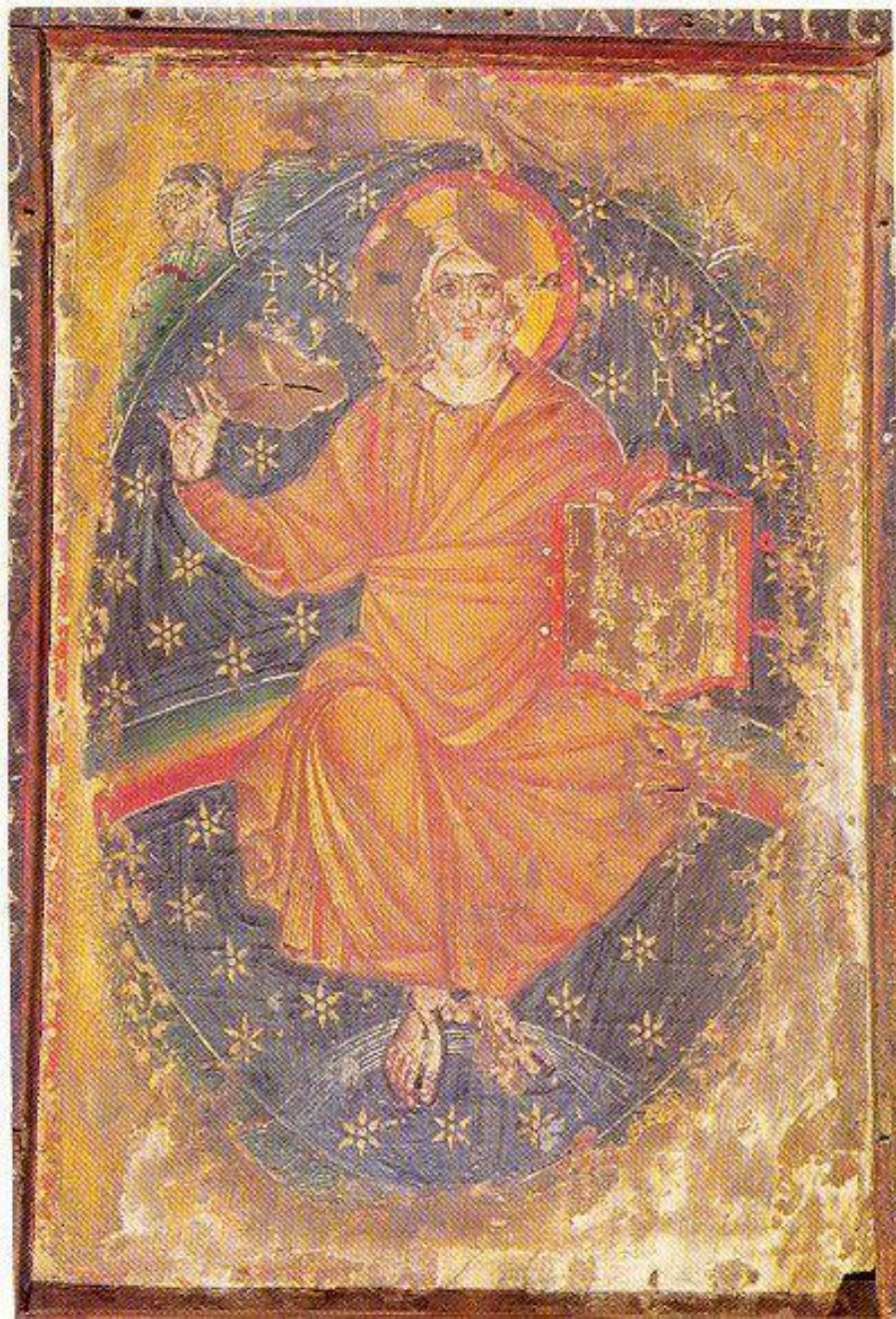
Εικόνα 42

Σινά. Εικόνα της
Θεοτόκου με αγίους
και αγγέλους, 6^{ος} αι.

Εικόνα 43

Σινά. Εικόνα του
Χριστού Εμμανουήλ,
7^{ος} αι.

Εικόνα 44

Σινά. Εικόνα των
Τριών Παίδων εν
καμίνω, α' μισό
7^{ου} αι.

Εικόνα 45

Σινά. Εικόνα της
Σταύρωσης του
Χριστού, 8^{ος} αι.

Εικόνα 46

Σινά. Εικόνα του
αγίου Ιωάννου του
Προδρόμου, 6^{ος} αι.

Εικόνα 47

Σινά. Εικόνα των αγίων Σεργίου και Βάκχου, 6^{ος}-8^{ος} αι.

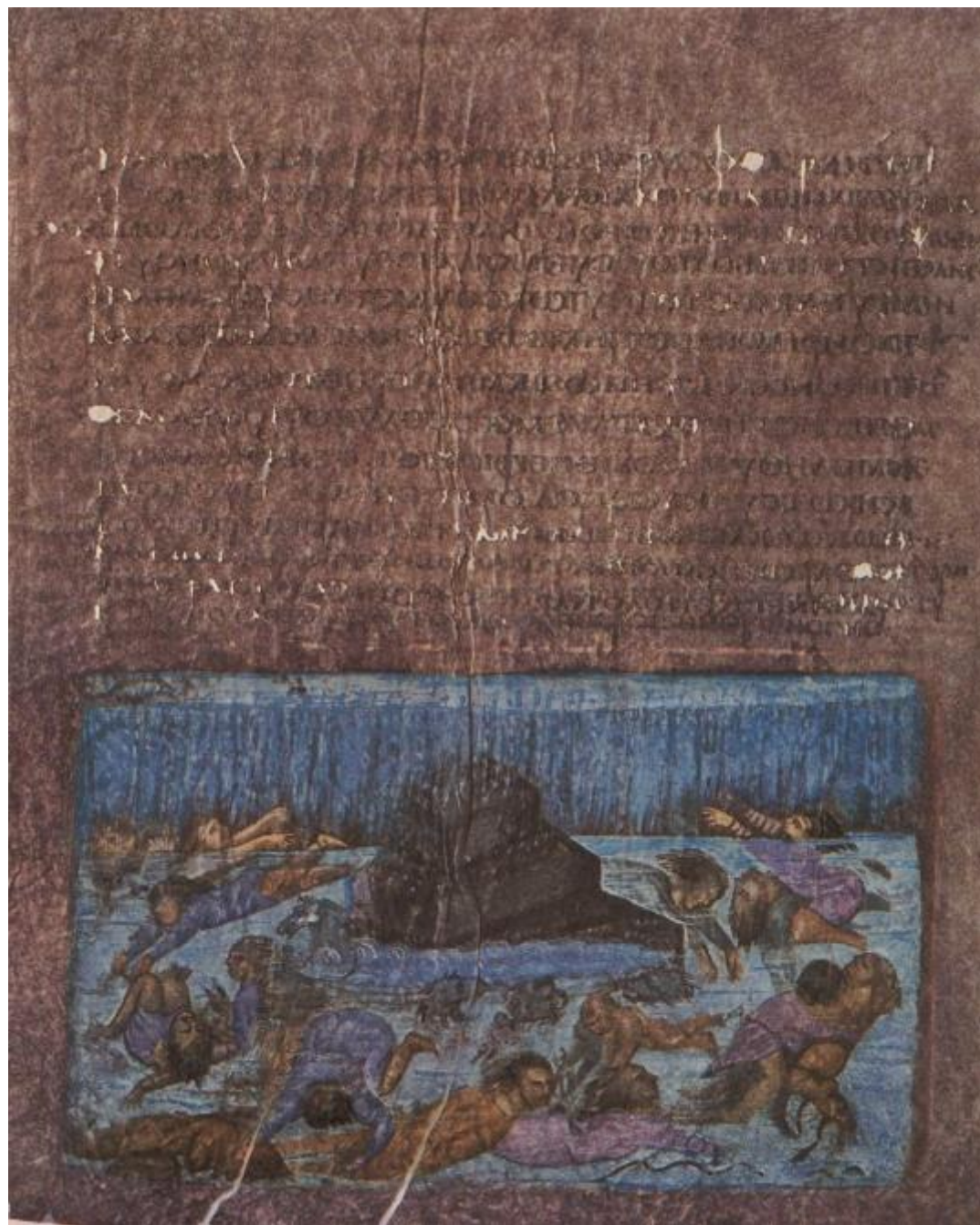
Εικόνα 48

Ρώμη. Santa Maria
Nona, Εικόνα της
Παναγίας
Βρεφοκρατούσας,
7^{ος} αι.

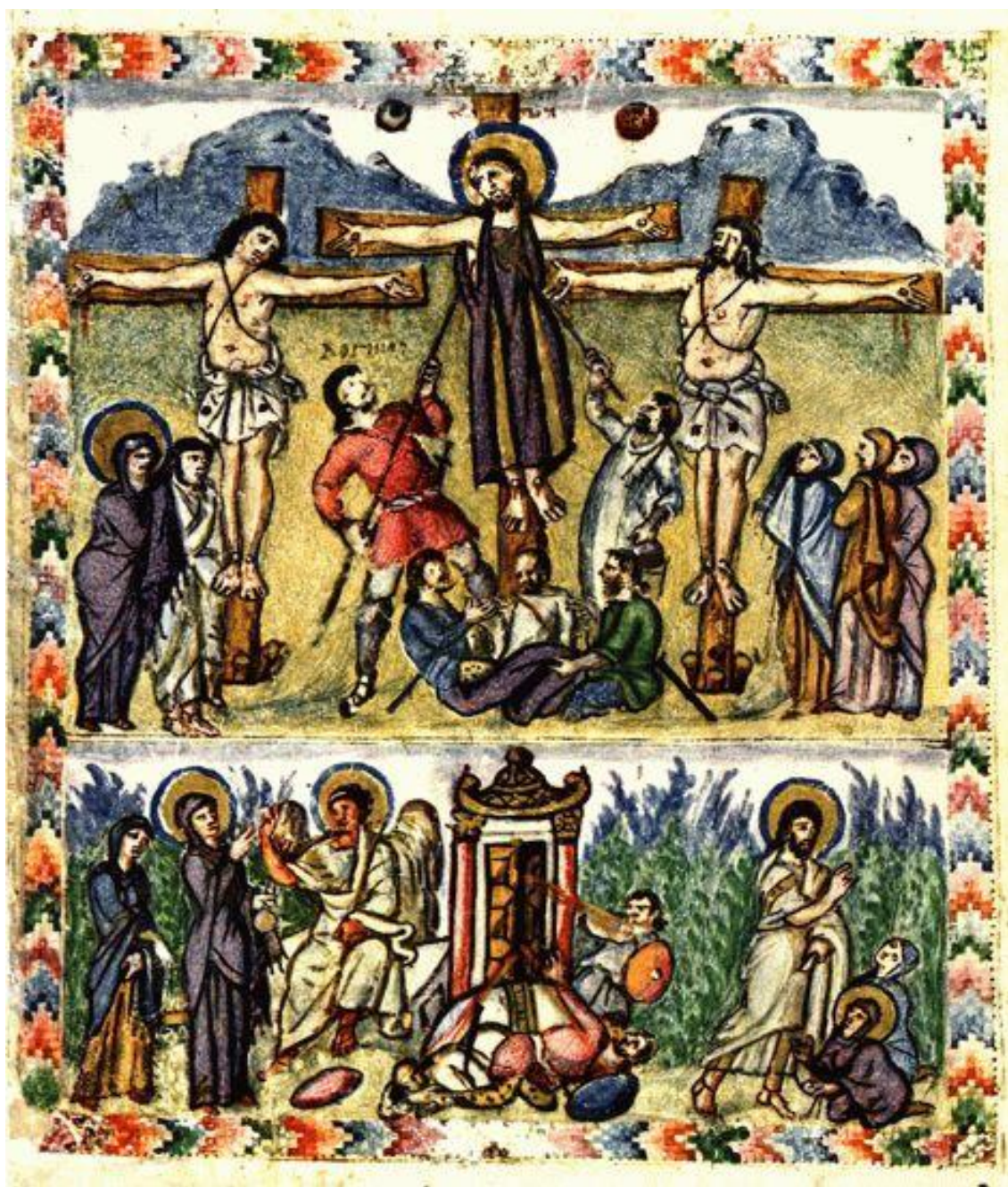
Εικόνα 49

Η Γένεση της
Βιέννης, ο
Κατακλυσμός, β'
μισό 6^{ου} αι.

Εικόνα 50

Ευαγγέλιο του
Ραμπουλά, η
Σταύρωση, 586.

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών Στουφή - Πουλημένου Ιωάννα. «Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία. Παλαιοχριστιανική Τέχνη (2^{ος} αι. – αρχές 7^{ου} αι.) - Παλαιοχριστιανική και Προεικονομαχική Εικονογραφία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEOL100/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες: 1-30, 32-50 Copyrighted από το βιβλίο: Στουφή-Πουλημένου, Ι. (2013). *Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη*. Αθήνα: Εκδόσεις «Παρρησία», σελ. 201-254.

Εικόνες: 31 Copyrighted

